

Junior sokol

speciál časopisu SOKOL

12/2008

Vyzkoušejte své učitele...

... a nachejte je na švestkách. To nás napadlo, když nám do redakce přišly vaše odpovědi do soutěže Co se ve škole neučí (otázky jsme zveřejnili v říjnovém Junior Sokolu a zároveň na www.junior.sokol.eu). Musíme přiznat, že v testu této soutěže bylo pár chytáků – právě na nich si můžete zkoušet, zda se vaši učitelé dají také nachejt nebo ne.

Ale dřív, než napíšeme správné odpovědi, ještě jedna pro nás méně příjemná věc. Musíme se vám totiž omluvit za chyby, či přesněji zmatky při zveřejnění testu. Původní test měl asi 40 otázek, z nichž jsme vybrali 20. Omylem jsme ale dvě otázky očíslovali stejným číslem, a tak jich celkem bylo vlastně 21. Když jsme pak test dávali v počítači na stránky, zjistili jsme, že se všechny nevejdou, a tak jsme museli krátit a některé otázky vypustit. Zapomněli jsme je ale přečíslovat. A tak v časopisu po otázce č. 3 následovala otázka č. 7. A aby toho nebylo málo, šotek řádil dál a s jeho pomocí jsme na internet umístili původní verzi s 21 otázkami. Nedali jste se ale tím zmatat a odpovídali jste správně.

A teď k těm chytákům a správným odpovědím. K největším patřila otázka: Hlavním městem Slovenska po vzniku Československé republiky 28 října 1918 byla: a) Bratislava, b) Skalica, c) Banská Bystrica. Všichni jste odpověděli Bratislava, ale správná odpověď je Skalica – Bratislava se stala slovenským hlavním městem asi o tři měsíce později, až začátkem roku 1919. Při vyjmenovávání národností, které žily v Československu, jste velice často zapomínali na Poláky. Až na jednu výjimku (správnou) jste se také mýlili v odpovědi na otázku, na které veřejné listině byly uvedeny nápisy v jazycích těchto menšin. Domnívali jste se, že na školním vysvědčení, ale ve skutečnosti to bylo na bankovkách. Všechny správné odpovědi naleznete na www.junior.sokol.eu

OBSAH

věda – technika

O myších s lidech	2
E-recenze	2

hrajeme si (nejen) s češtinou

Barevné sny a televize	3
Když se řekne...	3
Kurz Morseovy abecedy	3
Povídka:	3

Vyprávění o ... neobvyklém pohádkovém hrdinovi

pro šikovné ruce a hlavu

Prolévané svíčky	4
Sokolská Encyklopedie	4

Už je to skoro tady

Ptáte se co? No přece Vánoce. Letní prázdniny a Vánoce – to jsou dvě roční období, na která se snad každý, kdo chodí do školy, těší. Ale Vánoce jsou také trochu starosti – jaký dárek dát pod stromeček příbuzným, a nebo třeba kamarádům. Pokud jste po celý rok sledovali Junior Sokola, pak jste si třeba již nějaký ten dárek, jímž maminku nebo někoho jiného potěšíte, vyrobili sami. A pokud ne, tak vám ještě pár dní zbývá se po něčem vhodném porozhlédnout. Abychom vám alespoň trochu navodili již nyní vánoční náladu, vybrali jsme pro vás pár vánočních kouzel a vánočních zvyků. Některé si můžete zkoušet sami, jiné radši společně s dospěláky, aby nedošlo k nějakému maléru.

Lití olova už dnes není tak oblíbené, jako bývalo kdysi, nicméně patří k nejstarším vánočním zvykům. Proč to tedy nezkusit i dnes? Ale právě lití olova patří k těm zvykům, kde je potřeba přítomnosti někoho staršího. A co k tomuto zvyku potřebujeme a jak na to? Potřebujeme k tomu větší nádobu s vodou, dvě vařečky nebo tyčky, starý klíč s velkým uchem, lžička na roztavené olovo a samozřejmě oheň a olovo. Na hrnc s vodou dáme vařečky, přes ně položíme klíč, nad plamenem roztavíme ve lžičce olovo a uchem klíče ukápneme do vody. Podle tvarů, do nichž olovo ve studené vodě ztuhlo, hádáme, co nás asi čeká příští rok.

Jiný zvyk, kterým si doma zajistíte, že alespoň jedna **vánočka** „přežije“ vánoční svátky, je určen zejména dětem. Hospodyňka zapeče do vánočky hrachové zrnko – a pak se na vánočku všichni smějí nanejvýš tak koukat, protože načít se může až na Nový rok. Kdo z dětí najde hrášek, na toho se po celý rok bude štěstí a úspěch jen lepit.

Hvězdičky v rozkrojeném jablku známe všichni, ale oloupané jablko můžeme použít ještě k dalšímu zvyku. Rozdělíme ho na tolik dílků, kolik je osob u stolu, a každý svůj dílek sní. Je to důležité, protože kdyby totiž kdokoli z přítomných v příštím roce zbloudil, stačí si jen vzpomenout, s kým jedl o Vánocích společně jablko a hned najde správný směr. Nemáte-li po ruce jablko, poslouží vám k jinému zvyku **cibule**. S ní si můžete zahrát na

foto M. Brunerová

meteorologa a zkoušet předpovědět počasí. Z cibule naloupáme 12 sukének, položíme je vedle sebe a do každé nasypeme trochu soli. Každá sukénka představuje jeden měsíc v roce. Na kterém se sůl do rána rozpustí, v tom (podle pořadí vedle sebe) bude pršet. Ve kterém je zvlhlá, ten bude srážkově průměrný, a ve kterém většina soli zůstane, v tom lze čekat sucho.

K Vánocům nerozlučně patří i **zlaté jmelí**, které zavěšené nade dveřmi zaručuje celoroční štěstí pro celou domácnost. Políbí-li mládenec pod ním dívku, může v následujícím roce počítat s pohromou v podobě svatby. Je zajímavé, že obráceně to prý neplatí – dívka, který pod jmelím políbí chlapce, nemůže na jisto se svatbou počítat. Ověřit si to musí jiným zvykem – velice známým házením pantoflíčkem (bota ale prý také stačí) přes rameno. Špička ke dveřím ... a už ať si chystá závoj.

Vánočních zvyků je samozřejmě mnohem víc a některé z nich jistě znáte – jako třeba krájení jablíček, ukládání rybích šupin do peněženky a mnohé další. Ať vám všechny, které vyzkoušíte, navodí tu správnou vánoční atmosféru a přinesou radost nejen pro svátky vánoční, ale po celý rok. To vám všem přeje redakce časopisu SOKOL a jeho přílohy pro vás – Junior Sokol.
-red-

O myších a lidech

Vařila myšička kašičku, na zeleném rendlíčku ... a tak dále, a tak dále. Kdo by neznal tuhle dětskou říkan-ku. Učili jsme se jí snad všichni. Ale co takhle mít takovou šikovnou myšku doma. Stačí jen zařídit klec či akvárium, vybavit jej vším potřebným a nový kamarád se může nastěhovat.

foto © Grada Publishing

Myší domov nemůže být nikdy příliš velký – může být jen příliš malý. To je důležité mít na paměti, když zařizujeme svému chlupatému kamarádovi bydlení. Nejmenší rozměry pro dvě myšky by měly být následující: délka 80 cm, výška a šířka 40 cm. Máte také hned několik možností, jak malé nájemníky ubytovat. První možností je skleněné akvárium. V něm budete moci myši dobře pozorovat a můžete jim tam dát dostatek podestýlky, která nebude vypadávat ven. Dávejte pozor zejména na pravidelnou obměnu vzduchu, jinak by se mohla postranní skla a vznikají tak různá onemocnění. Další možností je drátěná klec. Na její mřížce můžete připevnit různá zařízení a je tu zajištěna pravidelná výměna vzduchu. Mezery mezi mřížkami smí měřit maximálně 7 mm. Do drátěné klece však nedávejte vysokou vrstvu podestýlky, protože by mohla snadno vypadávat ven. Myšky většinou rády ohlodávají mřížce, které by proto neměly být potaženy umělou hmotou. Rozhodně nepořizujte svým novým kamarádům terárium. Kvůli nedostatečné obměně vzduchu není nejvhodnější. Dávejte také bedlivý pozor na to, aby se myšky v kleci nemohly poranit o ostré hrany, hřebíky nebo tržsky. Nezapomínejte i na své pohodlí a všimněte si při pořizování, zda půjde klec či akvárium dobře čistit. Například když jsou na kleci dvě dvířka, budete moci klec lépe čistit a snadněji myši vyndávat. Do klece se nejlépe hodí podestýlka pro drobné zvířectvo, kterou koupíte v kterémkoli zverimexu. Jelikož myšky rády hrabou, měla by být vrstva podestýlky vysoká nejméně 6 cm. Samozřejmě nesmíte zapomenout ani na domeček. Spodní část by měla měřit 15x15 cm a průměr vstupní díry 5 cm. Skvěle se hodí i překlopené hliněné květináče nebo misky. Na okraji udělejte otvor a ostré hrany zaoblete brusným papírem. Misky na jídlo používejte stabilní keramické nebo kameninové. Aby je myši nemohly zahrabávat, postavte je na prkno nebo na plochý kámen. Na pití nejsou mis-

ky vhodné, protože se v nich voda rychle zašpiní. Kupte raději napáječku, která se připevňuje na mřížce. Myšky jsou také velice hravé, proto nezapomínejte na různé rourky, krabice, sedátka, lana, houpací sítě či kupičky sena.

Dobrou chuť

Jistě už jste od někoho slyšeli, že někdo chytil myši na špek nebo že by pro sýr udělaly cokoli. To je sice možné, ale aby byli vaši noví kamarádi opravdu čilí a zdraví, potřebují mít potravu pestrou a bohatou. Jejich přirozenou stravou jsou především různá semínka. Nejlepší je koupit speciální stravu pro myši v obchodě s potřebami pro chovatele. Nezapomínejte ani na sušenou zeleninu – červenou řepu, mrkev, kedlubnu, kukuřičná zrna, hrách a rýžové vločky. Dávejte také pozor, aby potrava neobsahovala příliš mnoho složek, které jsou moc tučné – jako například ořšky, slunečnicová semínka nebo rozinky. V obchodech můžete také koupit granule. Dávejte myším jen tolik potravy, aby jim druhý den zůstal pouze malý zbyteček. Dbejte na to, aby si vaši svěřenci potravu nezahrabávali nebo nevytvářeli zásoby. Potrava by měla být především pestrá, a tak nezapomínejte ani na ovoce a zeleninu.

Vhodný je ledový salát, okurky, mrkev bez nati, celer, příležitostně brokolice, lilek nebo zralá dužnina rajčat apod. Čerstvou vodu by měly mít myši vždy neustále k dispozici v napáječkách. Pokud voda z vodovodu obsahuje příliš mnoho chloru, měli byste ji přefiltrovat.

O myškách a myších by se dalo povídat a psát donekonečna. Pokud se chcete dozvědět mnohem a mnohem víc, stačí nahlédnout například do knihy *Myš*, od nakladatelství Grada Publishing, a.s. nebo zabrousit na internetu na stránky chovatelů.

Vybráno z knihy *Myš*, nakladatelství Grada Publishing, a.s.

E-recenze

Sportu zdar

Barevné klikání

Pokud hledáte nenáročnou logickou hru, založenou hlavně na správně načasovaném klikání myši, pak se nabízí Luxor 3. V jednoduchosti je síla a je nepopíratelnou pravdou, že kouzlo tohoto typu her asi nikdy úplně nevymizí a najde si své příznivce mezi všemi věkovými kategoriemi hráčů. Luxor 3 přináší v porovnání s předchozími dvěma díly lepší grafické zpracování a řadu speciálních efektů, princip ale zůstává stále stejný – trefit se barevnou kuličkou do toho správného místa a střelbu nejenom dobře zacílit, ale také správně načasovat. Utržené body můžete v „trojce“ investovat do vylepšení speciálních dovedností, které vám ve finále mohou pomoci zvítězit v obtížnějších fázích hry.

Ať žije evoluce!

Hra Spore nepochybně patří ke hrám, na které se mnoho hráčů těšilo. Bohužel, hra samotná očekávání svých fanoušků příliš nespěluje. Ano, můžete strávit několik hodin tvořením a přetvářením jednotlivých potvůrek, budov, plavidel, lodí a dalších předmětů, se kterými poté stoupáte po pomyslném žebříčku civilizace, ale hra samotná, tedy evoluční vývoj vaší rasy od kolébky až k výpravám do vesmíru by asi měl být i o něčem jiném než jen tvarování dalšího páru nohou nebo snaze o vytvoření co nejhrůzostrašnější vypadajícího obrněného vozidla.

Třikrát o „Simících“

Také byste si rádi vyzkoušeli Sims2, ale hra se všemi dodatky se vám zdá příliš drahá či náročná na paměť vašeho počítače? Pak by řešením právě pro vás mohli být „menší“ Simici – trilogie příběhů, ve které si můžete žít (a ovládat) virtuálních rodinek bez problémů vyzkoušet. Jedná se o hry The Sims – Životní příběhy, The Sims – Příběhy mazlíčků a The Sims – Příběhy trosečníků. Jistě, tyto hry se od světa Sims2 liší, hlavně tím, že musíte plnit zadané úkoly v rámci toho kterého příběhu a máte poměrně omezené možnosti výběru, co se svými postavami dělat – ale jako nahlédnutí do světa oblíbených herních hrdinů mohou tyto hry posloužit velmi dobře.

-mar-

Barevné sny a televize

Máte také barevné sny? A jak často? Vypadá to, že barevné sny souvisí s tím, zda jsme se jako děti dívali na filmy barevné či černobílé. Jak jsme na to přišli?

Studie zveřejněné v první polovině minulého století totiž tvrdily, že velká většina snů je černobílá. Od 60. let však lidé častěji začali uvádět, že jejich sny jsou barevné. Roli však může prý také hrát to, kdy si lidé sny zaznamenávali – předpokládá se totiž, že když si ráno zapomeneme poznamenat, že sen byl barevný, můžeme mít v poledne pocit, že byl černobílý. Eva Murzynová z univerzity v britském Dundee provedla nedávno výzkum se dvěma skupinami lidí. Vzala na jednu stranu lidi starší 55 let a proti nim postavila skupinu mladší než 25 let. Lidé vyplňovali v poledne dotazníky, záznamy do deníků si ale vedli hned po probuzení. Bohužel se nepotvrdilo, že by pocit barevnosti s tímto nějak souvisel.

Zajímavé však je, že mezi oběma skupinami byly významné rozdíly. V obou případech (jak při záznamech v poledne, tak ráno) jen menšina uváděla, že by snili pouze černobíle, ale tento podíl byl jasně největší u lidí, kteří v dětství neměli barevnou televizi a sledovali pouze černobílé filmy. Také se zdá, že i u lidí, kteří televizi nijak zvlášť neholdují, se zřejmě vytváří nějaká emoční vazba, která způsobí, že sny pak vypadají podobně.

-jkk-

Víte, že ...

... ústřední topení je římský vynález? Protože jeden římský obchodník s rybami před zhruba 2000 lety chtěl svým zákazníkům dodávat ryby na chov i v zimě, musel si kádě ohřívat. Proto pod nimi postavil kanály, jimiž z ohniště proudil ohřátý vzduch. Po krátké době tento vynález začali používat mnozí Římané v lázních a tímto podlahovým vytápěním centrálně vytápěli domy.

Vyprávění o ... neobvyklém pohádkovém hrdinovi

Náš hrdina nebyl žádný princ. Ani králevic, ani vévoda. Neměl žádné zvucné nebo laskavé jméno, jak jsme zvyklí u všech jiných pohádkových hrdinů. Vlastně to nebyl žádný hrdina, když se to tak vezme. A když už si říkáme pravdu, nikdy nevystupoval v žádné bajce nebo pohádce.

Proč tedy o **pohádkovém** a o **hrdinovi**, byť neobvyklém? Inu, protože to dobře zní...

Jednalo se o obyčejného chlapíka, který ničím nevynikal, byl trochu nudný a prostě průměrný, jak by se asi řeklo dnes. Když tenhle chlapeček přišel na svět, byl na tom úplně stejně jako každý, řval z plných plic a vztekle zatínal maličké pěstičky. Když ho uviděla jeho máma, pojmenovala ho Jarda.

Proč si tedy budeme o tomto obyčejném a nezajímavém Jardovi vůbec vyprávět? Protože se mu jednoho dne stalo něco, co rozhodně za vyprávění stojí.

Jarda měl psa, a protože neměl žádný originální nápad, říkal mu prostě Pes. Byla zrovna sobota, práci většinou zastali jiní, ti zručnější, a tak vzal Jarde Psa na kus provazu a že se jdou projít do lesa.

Znáte to, když je horké léto, vzduch v dále se vám tetelí před očima, v hrudi vám hoří, jak vdechujete rozpálený vzduch, a nejradši byste si sedli do prachu cesty a možná si dali i nějakého toho šlofíčka.

Na to však Jarde nepomyslel, když nadšeně vycházel z brány se Psem na provaze, na sobě červenou flanelovou košili.

Jarda znal v lese jedno místečko, kam strašně rád chodil a kde mu připadalo, že ho netiží vůbec žádné starosti. To místečko bylo hluboko mezi vysokými starými stromy, ze dvou stran obklopeno hustým porostem mladých smrčků. Na další straně se do dálky rozrůstaly jedovatě zelené kapradiny, které sahaly Jardovi až k pasu. Do těch míst se odvážil jít jenom jednou. Tak nějak zapomněl, jak dlouho jde, a když si to uvědomil, zjistil, že už nedohlédne na místo, kde kapradí začínalo růst, a že se špičky jeho těžkých bot boří do kluzkého zrádného bahna na okraji smrduté a strašidelně vypadající bažiny. Chvilu to vypadalo, že propadne panice a nenajde cestu zpátky, ale pak vzal rozum do hrsti a když konečně celý ulepený bahnem a kousky zeleného čehosi vylezl z té houštiny, zařekl se, že tam už nikdy nevkročí.

Toto předsevzetí mu ovšem nijak nevzalo chuť chodit na plácek, kde ze země rašily jen neškodné výhonky. Vždycky si sedl na sluníčkem vyhřátou zem, někdy usnul, někdy se jen díval na modré nebe a ptáky poleptující mezi stromy a bylo mu prostě dobře.

A dnes se poprvé rozhodl vzít s sebou na své oblíbené místo Psa. Jenže jak už bylo řečeno, podcenil úmorné vedro, které se toho dne vznášelo nad krajinou. Flanelová košile se mu nepříjemně lepila na tělo, špatně se mu dýchalo a Pes vedle něj líně kráčel a dlouhý jazyk téměř vlácel v prachu cesty. Pak se

Kurz Morseovy abecedy

Když se děti v Sokole Komárov připravovaly na Zálesácký závod zdatnosti, učili se na něj i Morseovu abecedu. Lekce jejich kursu postupně zveřejňujeme i pro vás.

5. LEKCE

F	. . . .	Filipíny
Y	- . . -	ý se ztrácí
Q	- - . -	kvílí orkán
W	. - -	wagón klád
X	- . . -	Xénokratés

Vylušti:

Pojednání „Náš úkol, směr a cíl“ napsal:

/ . . . / - - - / - . - / - - - / . . . //

Druhým hlavním zakladatelem Sokola byl:

/ . - - / . . - / - . - / - . - / . . . //

- - - // . . . / . . - / - - - / - . - //

- . //

Dr. Miroslav Tyrš byl / - . / - . / - . . . //

/ . . . / - . / . . / - - - //

- Jindřich Fügner byl / . . . / - . - / - . - //

/ - - - / . . . / - . - //

V roce 2012 bude už / - . . - / . . . - /

(napsáno římskými číslicemi) všesokolský slet.

Napiš morseovkou:

POBYT V PŘÍRODĚ

TYRŠŮV DŮM V PRAZE

konečně ocitli v milosrdném stínu prvních stromů lesa a horko o dost polevilo. Pes se za chvilku přestal tvářit jako zpráskaný a začal si všimnout poletujících bělásků, ohavně páchnoucích hadovek a tetelících se lístků na stromech.

Jarda si jednou rukou rozepnul prvních pár knoflíčků u košile a začal si pískat. Myšlenky se mu toulaly kdovídkde, a tak si ani nevšiml, že na rozcestí šel Pes automaticky doleva místo vpravo. V tomhle se na Psa dalo dokonale spolehnout, když ho jeho pán nehledal, vždycky si vybral odbočku doleva.

Minuli prosluněné místo, kde byly téměř všechny stromy vykácené, pak krmelec na okraji cesty. Z cesty se stala jen taková pěšinka v jehličí, co ani nestojí za řeč, a i ta nanicovitá pěšinka po chvíli zmizela pod nánosy lesní prsti.

Pes se zastavil u jednoho stromu a zvedl nohu. Jarde se probral z mrákot a od srdce se zasmál Psovu úlevnému výrazu. „No jo, kamaráde, taky jsem už potřeboval,“ poznamenal.

Šli bezstarostně dál, Jarde opět nechal toulat myšlenky kdesi v dále (přesněji řečeno u nedělního oběda). Vtom se najednou Pes příšerně nahlas rozštěkal. Vyrázil prudce vpřed, a tak se Jarde málem natáhl na zem. Ustál to však a přitáhl Psa na provaz zpět. Pes kňučel a škrtl se o provaz, tělo však měl stále napjaté a chystal se vyrazit.

(Dokončení příště)

Lenka Khýrová,
Sokol Dvůr Králové

Sokolská Encyklopedie

Čapek, Jan

(* 1876 Michle u Prahy –
+ 17. června 1917, Fossalta, Itálie)

Jan Čapek byl sokolský činovník a český legionář. Před 1. světovou válkou byl rukavičkářský dělník a pak důlní dozorce v Orlové ve Slezsku.

Během války se dostal do italského zajetí. V roce 1916 spoluzaložil v zajatecké tábore Santa Maria Capus Veter Československý dobrovolnický sbor, který měl za úkol prosazovat myšlenku vzniku a nasazení samostatného československého vojska v Itálii.

Tento sbor měl proto i strukturu vojenské organizace. Italové měli ovšem obavy, že po československých legiích by se s podobnými požadavky ozvali i Jihoslované, kteří by mohli získat zásluhy o vítězství, čímž by byly ohroženy italské požadavky na získání Dalmácie. Proto Čapek a ČNR v čele s T. G. Masarykem usilovali, aby byl po dohodě s vedením České národní rady využit tento sbor jako pracovní jednotky.

Na podzim 1917 utrpěli Italové těžké ztráty, což vedlo k povolení československých průzkumných jednotek. Navíc přicházely zprávy o úspěších ruských legií, což nakonec vedlo k vytvoření československé divize. Tato byla nasazena v bojích u Piavy, které přinesly potvrzení kvalit českých vojáků. Během těchto bojů, dne 17. června 1917, Jan Čapek padl.

Jeho ostatky byly převezeny 2. července 1923 do Prahy a pak pohřbeny na hřbitově v Orlové. Na jeho paměť byl 34. pěší pluk nazván plukem „Střelce Jana Čapka“. Jeho jméno dnes nese i jedna ze sokolských žup – Sokolská župa Beskydská – J. Čapka.

Cyklistika

Historie cyklistiky souvisí s historií kola: historická kola, jako pojezdový stroj z roku 1817 (poháněný pomocí běhu nohama na zemi) a vysoké kolo z roku 1870, nebyla pro masové rozšíření příliš využitelná. Teprve vývoj nízkého kola vedl k jeho většímu rozšíření. Od počátků sloužilo jako dopravní prostředek, ale také ke sportu. První závody se konaly roku 1865 ve francouzském Amiens. Cyklistika také patří od vzniku novodobých olympijských her k jejich programu.

Cyklistický sport lze rozdělit na několik druhů, jako např. silniční závody, cyklokros, sálovou cyklistiku atd. Silniční závody lze podle jejich délky rozdělit do dvou skupin, a to na jednodenní a etapové závody, při nichž se jezdí několik úseků následujících po sobě. Jako cyklistický sport se také označuje skupina cyklistických disciplín, jež se uskutečňují na cyklistické závodní dráze. Cyklokros je označován také jako přespolní závod. Jezdí se výlučně na podzim a v zimě na nebezpečných cestách. Mezi sálové cyklistické sporty patří krasojízda (známa je jedno-, dvou-, čtyř- a šestičlenná krasojízda). Patří sem také kolová – hra, při níž se jezdci na speciálně upravených kolech snaží vstřelit do soupeřovy branky míč. Sokol od svých počátků patřil k průkopníkům cyklistiky a cyklistického sportu v českých zemích. I dnes je tento sport v Sokole zastoupen – v ČOS jsou registrovány dvě desítky cyklistických oddílů s více než 200 členy. Ojedinelý je oddíl historických kol v Sokole Holice. Další sokolové se věnují cykloturistice v rámci odbo-ru všestrannosti.

Prolévané svíčky

Tak už je to zase tady. Vánoce jsou za humny a vy marně přemýšlíte, co nadělíte rodičům a kamarádům pod stromček. A co takhle nějakou pěknou svíčku? Tu přeci ocení téměř každý. Obzvlášť, když ji i sami vyrobíte. Ta je potom obzvlášť cenná. Druhou takovou prostě nikde neseženou...

Pro tuto techniku výroby svíček můžete použít svíčkovou směs jak s aditivem, tak i se stearingem. Připravte si parafinové kousky a vsypte je do formy s nataženým knotem. Ten dole protáhněte dírkou ve formě, zajistěte špendlíkem a utěsněte trvale plastickým tmelem. Nahoře jej propíchněte jehlicí, kterou opřete o hrany formy. Hlavně nezapomeňte, že knot musí být dostatečně natažený a vypnutý. Poté si v kastrůlku připravte směs hodně koncentrované

barvy – v poměru asi 1 díl barvy a 2 díly svíčkové směsi. Po stěnách opatrně lijte tenké pramínky, které se budou zalamovat tak, jak budou narážet na překážky. Můžete použít jednu, dvě a více barev. Následně vše zalijte čistou svíčkovou směsí, tím vznikne „potůčkový“ efekt.

Svíčková směs

Právě na svíčkové směsi závisí výsledek vaší práce. Parafín v surovém stavu krystalizuje, a tak je nutné do něj přidat stearing, nebo aditivum. Obě zabraňují tvorbě bublin a dalším chybám na povrchu svíčky při vyklápení z forem.

Knot

Používejte knoty ze 100% bavlny a bez jakýchkoli příměsí. Od výrobce bývají označeny tloušťkou svíčky, pro kterou jsou určeny. I přesto se těmito parametry nemůžete až tak úplně řídit, protože každý materiál určený pro výrobu svíčky má jiné vsakovací parametry, a tudíž musíte bohužel zkoušet. Jestliže svíčka stéká, použili jste příliš silný knot. Pokud například spaluje jen uprostřed a dokola vzniká jakýsi „lampionek“, až se knot nakonec zcela utopí, musíte použít silnější knot. Knoty se používají ploché a kulaté. Pro běžné tenčí svíčky používejte zpravidla ploché a kulaté. Pro běžné tenčí svíčky používejte ploché, zatímco pro svíčky silnější knoty

Parafinové kousky vyrobíte tak, že vezmete kousek tabulového parafínu a na podložce např. z novin nakrájíte malé kousky.

Barvy do svíček

Používejte zásadně barvy určené pro výrobu svíček – tedy solventní (tzn. plně rozpustné v parafínu). Jejich obchodní název může znít i „koncentrovaná barviva“. A proč právě tyto? Jiné barvy, voskové pastelky apod. obsahují barevný práškový pigment, který se nerozpustí a je při hoření vsakován do knotu, a tím ho dusí. Svíčka má tak tendenci zhasínat.

Vybráno z knihy *Svíčky, nové techniky*, vydané nakladatelstvem Grada Publishing, a.s.

